

Analisis Personaliti Dan Resiliensi Kanak-kanak Mangsa Penderaan Fizikal

Mariani Mansor
Asnarulkhadi Abu Samah

Abstrak

Makalah ini bertujuan untuk mengkaji tahap perkembangan personaliti dan resiliensi di kalangan kanak-kanak mangsa penderaan fizikal. Seramai 106 kanak-kanak yang berumur antara 7-16 tahun dari lima buah Pusat Perlindungan Kanak-kanak di Selangor dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur telah terlibat dalam kajian ini. Kaedah temubual berstruktur menggunakan borang soal selidik yang diadaptasi daripada *California Test of Personality* dan *Resiliency Attitude Scale* versi kanak-kanak dan remaja telah digunakan untuk mengukur tahap personaliti dan resiliensi responden. Daripada analisis yang dijalankan, didapati secara umumnya tahap personaliti kanak-kanak mangsa penderaan fizikal adalah rendah. Ujian ke atas skala dan sub-skala CTP mendapati secara puratanya, min perkadaran bagi penyesuaian personaliti responden ialah 71.0% (s. p 7.9). Nilai min yang rendah ini jelas menunjukkan bahawa majoriti responden mempunyai masalah dalam beberapa dimensi personaliti mereka. Analisis ke atas tahap resiliensi juga mendapati purata min perkadaran responden adalah rendah iaitu 59.4% (s.p 6.9). Skor yang rendah pada sub-skala inisitaif jelas menunjukkan bahawa kanak-kanak mangsa penderaan ini kurang atau tiada keinginan dan keupayaan untuk memajukan diri. Analisis Bivariate mendapati wujud hubungan yang signifikan antara personaliti dengan resiliensi ($r=0.48$, $p<0.01$). Dapatan ini jelas membuktikan bahawa kanak-kanak mangsa penderaan yang mempunyai tahap personaliti yang rendah berpotensi mempunyai tahap resiliensi yang rendah juga. Sekiranya tiada usaha pemulihan dilakukan, maka kanak-kanak malang ini akan terus tenggelam dengan masa depan yang gelap. Kerjasama pelbagai pihak amat penting bagi membantu kanak-kanak malang ini membina semula kehidupan yang lebih positif dan bersemangat bagi kepentingan masa depan mereka.

PENGENALAN

Dewasa ini kita sering mendengar dan melihat kes-kes penderaan kanak-kanak dipaparkan oleh pihak media. Ia seolah-olah telah menjadi semacam barah dalam masyarakat kita. Sungguhpun pelbagai usaha telah dilakukan oleh pelbagai pihak untuk mencegah insiden ini, namun ia masih berlarutan. Saban waktu kita dikejutkan oleh media dengan kejadian kanak-kanak didera oleh ibu bapa/penjaga. Sejak tiga puluh tahun yang lalu lagi, masalah penderaan kanak-kanak ini telah mencabar pembangunan dan kemajuan negara. Ia merupakan satu isu berterusan yang boleh mengugat kebajikan dan kesejahteraan setiap kanak-kanak, keluarga dan juga masyarakat. Pelbagai perbincangan, perancangan dan kajian telah dijalankan di peringkat kebangsaan dan antarabangsa untuk menangani masalah ini.

Fenomena penderaan kanak-kanak ini turut dirasai bahangnya di negara kita. Peningkatan kes-kes penderaan kanak-kanak jelas dilihat daripada penyata tahunan yang dilaporkan oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM). Pada tahun 1981, hanya terdapat 93 kes penderaan telah dilaporkan kepada pihak berkuasa, namun angka ini telah meningkat menjadi 970 kes pada tahun 1991, iaitu berlaku peningkatan sebanyak 100%. Sejak tahun 1990 lagi, bilangan kes yang dilaporkan kepada pihak berkuasa meningkat di antara 10-15 peratus setiap tahun. Pada tahun 1996 misalnya, bilangan kanak-kanak teraniaya yang dilaporkan di Malaysia adalah sebanyak 1,009 kes tetapi pada tahun berikutnya, sejumlah 1,149 kes penderaan kanak-kanak telah dilaporkan berlaku. Seterusnya peningkatan ini telah dapat dilihat pada tahun 1998, di mana 1161 kes baru telah dilaporkan (JKM 1996; 1997; 1998). Sungguhpun jumlah perbezaan ini tidak begitu besar, namun ia tetap menunjukkan wujudnya kadar insiden penderaan kanak-kanak yang semakin meningkat di Malaysia. Sementara itu, dari tahun 1996 hingga 2003, sebanyak 7,336 kes penderaan kanak-kanak telah dilaporkan kepada pihak JKMs (JKM 2004). Walau bagaimanapun, angka ini tidak termasuk kes penganiayaan kanak-kanak yang tidak dirujuk atau dilaporkan kepada pihak berkuasa.

Tidak dinafikan bahawa zaman kanak-kanak merupakan peringkat penting dalam kehidupan setiap individu. Peristiwa yang berlaku serta proses sosialisasi yang dilalui akan menentukan tahap dan bentuk perkembangan mereka selanjutnya. Pertumbuhan dan perkembangan kanak-kanak yang dibesarkan dalam suasana dan persekitaran yang kondusif, selesa dan penuh dengan kasih sayang adalah lebih sihat dan seimbang berbanding dengan kanak-kanak yang dibesarkan dalam suasana kekeluargaan yang kacau-bilau, agresif dan mendera. Lazimnya, kanak-kanak yang dibesarkan dalam keluarga yang penyayang dan prihatin akan membentuk sahsiah diri yang lebih baik, bertimbang rasa dan berakhlak mulia.

Tinjauan literatur telah membuktikan bahawa kanak-kanak mangsa penderaan cenderung mempamerkan kepincangan dan masalah dari segi penyesuaian sosial, defisit intelektual serta masalah afektif dan tingkah laku yang

ketara. Dari segi jangka panjangnya, mangsa cenderung menghadapi kesukaran dalam menjalin perhubungan dengan orang lain serta mempamerkan ciri-ciri kecelaruan psikologikal dan tingkah laku yang berterusan. Kanak-kanak mangsa penderaan juga dikatakan sering mempamerkan simptom-simptom kegelisahan, kebimbangan, *esteem* diri yang rendah, kemurungan, penarikan diri, agresif dan seumpamanya (Trickett & Putnam 1998; Berliner & Ellio 1996; Cicchetti & Toth 1995; Kolko 1992). Mereka juga sering bersifat pasif, lemah dalam berkomunikasi dan akademik, kurang kemahiran dalam menyelesaikan masalah serta mempunyai *coping skill* yang tidak efektif. Kelemahan ini juga memudahkan mereka terlibat dengan aktiviti salah laku seperti delinkuensi dan jenayah, serta tenggelam dalam arus hidup yang anti sosial.

Menurut Leehan & Wilson (1985) dan Kasmini (1993) pula, kanak-kanak mangsa penderaan juga kebiasaannya mempunyai sifat tidak percaya dan tidak yakin pada diri sendiri dan orang lain, penghargaan sendiri yang rendah, panas baran, kurang atau tiada kemahiran sosial, merasa tidak bermaya serta mempunyai masalah apabila memperkatakan hak-hak yang berhubung dengan perasaan atau emosi.

Penderaan yang dialami kanak-kanak meninggalkan impak yang ketara, bukan sahaja ke atas perkembangan kanak-kanak itu sendiri, malah impaknya dapat dirasakan oleh seluruh komunitinya juga. Kajian mengenai penganiayaan kanak-kanak perlu dilakukan bagi menyedarkan masyarakat tentang kesan daripada penderaan tersebut ke atas golongan yang lemah ini. Ini kerana banyak kajian daripada barat telah membuktikan bahawa penderaan fizikal boleh meninggalkan kesan yang ketara ke atas pertumbuhan dan perkembangan kanak-kanak, khususnya ke atas perkembangan personaliti mereka. Pendek kata, penderaan ini bukan sahaja meninggalkan kesan dari segi fizikal seperti kecederaan atau kerencatan pertumbuhan tetapi juga turut mempengaruhi tingkah laku dan emosi kanak-kanak.

METODOLOGI

Seramai 106 orang responden dari lima buah pusat perlindungan kanak-kanak di sekitar Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur (WPKL) dan Selangor telah terlibat dalam kajian ini. Responden terdiri daripada kanak-kanak yang menghuni pusat-pusat perlindungan kanak-kanak seperti Rumah Kanak-kanak Tengku Budriah (RKKTB) di Cheras, Rumah Ozanam (RO) di Petaling Jaya (PJ), Shelter 1 dan 5 di PJ, dan Shelter 4 di Kajang, Selangor. Kaedah persampelan bertujuan telah digunakan dalam pemilihan responden.

Data-data telah dikumpul melalui kaedah temu bual berstruktur menggunakan borang soal selidik yang khusus. Sebelum temu bual dijalankan, terlebih dahulu pengkaji telah mendapatkan senarai nama kanak-kanak yang pernah mengalami penderaan fizikal daripada pusat-pusat perlindungan yang terlibat. Daripada senarai tersebut, hanya mereka yang berumur antara 7 hingga 16 tahun

yang berasal dari WPKL dan Selangor serta telah didaftarkan dan mendapat perlindungan di bawah RKKTB, RO, SI, S4 dan S5 sahaja telah dipilih sebagai responden kajian.

Dari segi instrumentasi pula, Ujian Personaliti California (UPC) yang telah diubahsuai daripada *California Test of Personality* (Thorpe et al.: 1953), mengikut budaya dan keperluan tempatan telah digunakan untuk mengukur dan menilai tahap personaliti responden. UPC ini mengukur tahap personaliti dari aspek penyesuaian personaliti responden. Untuk kajian ini dua set UPC yang berbeza (UPC Primari dan UPC Elementari) telah digunakan mengikut tahap umur responden. UPC Primari yang mengandungi 96 item telah digunakan ke atas kanak-kanak yang berumur antara 7-9 tahun, sementara set UPC Elementari yang mengandungi 144 item telah digunakan ke atas kanak-kanak yang berumur antara 10-16 tahun. Walau bagaimanapun, kedua-dua set borang UPC ini bertujuan untuk mengukur item atau ciri personaliti yang sama berdasarkan dua skala utama atau dimensi personaliti iaitu Penyesuaian Peribadi dan Penyesuaian Sosial. Kedua-dua skala utama ini pula mempunyai enam sub skala masing-masing. Skala Penyesuaian Peribadi bertujuan untuk mengukur sifat diri atau dalaman yang lebih bersifat personal seperti kepercayaan diri, rasa harga diri, rasa kebebasan diri, perasaan kekitaan, tiada kecenderungan penarikan diri dan tiada kecenderungan simptom kegelisahan. Sementara itu skala Penyesuaian Sosial pula bertujuan untuk mengukur ciri-ciri personaliti seperti standard sosial, kemahiran sosial, tiada kecenderungan sifat anti sosial, perhubungan dengan keluarga, perhubungan dengan sekolah dan perhubungan dengan komuniti yang lebih bertujuan untuk mengukur elemen interaksi sosial responden.

Sementara itu, instrumen pengukuran resiliensi yang digunakan dalam kajian ini telah diubahsuai daripada skala ujian *Children's Resiliency Attitude Scale* dan *Adolescent Resiliency Attitude Scale* (Bischoe & Harris 1994), berdasarkan kepada keperluan dan kesesuaian kajian tempatan. Seperti juga dengan ujian pengukuran personaliti, ujian resiliensi tahan ini juga mempunyai dua set yang berbeza, bersesuaian dengan tahap umur responden yang dikaji. Set Ujian Resiliensi kanak-kanak (UDTK) telah digunakan untuk mengukur tahap resiliensi kanak-kanak yang berumur antara 7-12 tahun, sementara set Ujian Resiliensi Remaja (UDTR) telah digunakan ke atas responden yang berusia antara 13-16 tahun. UDTK mengandungi 28 item, sementara UDTR mempunyai 67 item. Kedua-duanya bertujuan untuk mengukur sub-skala resiliensi diri seperti celik akal, sifat berdikari, corak perhubungan, inisiatif diri, kreativiti, humor dan moral serta ketabahan diri.

Memandangkan pengukuran tahap personaliti dan resiliensi reponden telah menggunakan dua set borang ujian yang berbeza (mengikut tahap umur) serta mempunyai jumlah item yang berbeza, maka beberapa pengiraan lanjutan terpaksa dilakukan untuk memperolehi min perkadaran yang lebih jitu dan setara. Pengiraan lanjutan ini juga harus dilakukan untuk mendapatkan satu nilai penentuan [tahap tinggi (baik) atau rendah (lemah)] kepada skor personaliti dan resiliensi yang diuji. Justeru itu, pengiraan telah dibuat dengan mengambil nilai

perkadaran (proportion) skor item minima dan maksima kedua-dua set borang. Bagi memperoleh nilai skor minima dan maksima yang setara bagi kedua-dua set borang, mula-mula pengkaji telah membahagikan nilai skor minima primari dan elementari (secara berasingan) yang boleh diperolehi dengan skor maksima masing-masing. Kedua-dua skor ini kemudiannya telah didarabkan dengan 100 bagi mendapatkan *proportion* dalam kiraan peratusan (%), dan kemudian mencampurkan nilai kedua-duanya. Ini bertujuan untuk menyetarakan skala jumlah skor rendah tinggi mengikut min (*mean*) yang diperolehi oleh responden. Akhir sekali, jumlah skor ini dibahagikan dua untuk mendapatkan nilai muktamad tahap rendah dan tinggi (minima dan maksima) pengukuran. Daripada pengiraan, didapati nilai julat bagi tahap tinggi-rendah personaliti dan daya tahan (serta sub skala masing-masing) adalah seperti berikut:-

Personaliti

- Tinggi : 76% - 100%
- Rendah : 50% - 75%

Resiliensi

- Tinggi : 61% - 100%
- Rendah : 20% - 60%

HASIL KAJIAN

Ciri-ciri Latar Belakang Responden

Jadual 1 menunjukkan profil peribadi responden yang dikaji. Didapati majoriti responden (59.4%) yang dikaji berumur antara 7-12 tahun, sementara 40.6% berumur antara 13 hingga 16 tahun. Bilangan responden perempuan yang terlibat dengan kajian adalah sebanyak 52.8% dan selebihnya adalah lelaki. Perbezaan dari segi jantina ini adalah kecil dan tidak begitu ketara. Sementara itu, dari segi etnik, majoriti responden (45.3%) adalah India, diikuti oleh Cina (32.1%) dan Melayu (22.6%). Dari segi agama pula, bilangan responden yang beragama Kristian adalah yang tertinggi (44.3%), diikuti oleh Islam (22.6%), Hindu (19.8%) dan Buddha (13.2%). Purata jumlah bilangan adik-beradik responden adalah 3.5 orang, dengan sebilangan besarnya (80.2%) mempunyai adik-beradik antara 2-4 orang, diikuti oleh 15.1% yang mempunyai adik-beradik seramai 5-7 orang. Dari segi urutan kelahiran pula, 41.5% responden merupakan anak pertengahan, diikuti oleh 34.0% anak bongsu dan selebihnya merupakan anak sulung. Kajian juga mendapati kebanyakan responden yang terlibat dengan kajian ini berada di sekolah rendah di mana 33.0% berada di tahun 1-3 dan 23.6% di tahun 4-6.

Kajian juga mendapati bahawa 4.7% responden tidak pernah menerima sebarang pendidikan formal semasa bersama keluarga mereka. Sementara itu hanya 34% sahaja yang menuntut di sekolah menengah. Dilihat dari sudut pencapaian akademik pula, ternyata rata-rata tahap pencapaian akademik kanak-kanak ini adalah rendah dan menyedihkan. Sebanyak 65.1% daripada kanak-kanak ini mempunyai tahap pencapaian akademik yang lemah (markah purata ujian 39% ke bawah), diikuti oleh 26.4% sederhana baik (markah purata ujian antara 40%-59%) dan hanya 3.8% yang baik (markah purata ujian antara 60%-79%). Tiada responden memperoleh tahap pencapaian akademik cemerlang.

Jadual 1: Maklumat Latar Belakang Responden

Keterangan	N (%)
Peringkat umur responden	
7-12 tahun (kanak-kanak pertengahan)	63 (59.4)
13-16 tahun (remaja awal dan pertengahan)	43 (40.6)
Min	(11.6)
Jantina	
Lelaki	50 (47.2)
Perempuan	56 (52.8)
Etnik	
Melayu	24 (22.6)
Cina	34 (32.1)
India	48 (45.3)
Agama	
Islam	24 (22.6)
Buddha	14 (13.2)
Hindu	21 (19.8)
Kristian	47 (44.3)
Bilangan	
1 orang	1 (0.9)
2-4 orang	85 (80.2)
5-7 orang	16 (15.1)
Lebih daripada 7 orang	4 (3.8)
Urutan kelahiran	
Sulung	25 (23.6)
Tengah	44 (41.5)
Bongsu	36 (34.0)
Tunggal	1 (0.9)
Tahap Persekolahan	
Pra sekolah	5 (4.7)
Tahun 1-3	35 (33.0)
Tahun 4-6	25 (23.6)
Tingkatan peralihan	4 (3.8)
Tingkatan 1-3	29 (27.4)
Tingkatan 4-5	3 (2.8)
Tidak pernah bersekolah	5 (4.7)
Tahap Pencapaian Akademik	
Cemerlang (80% ke atas)	0 (0.0)
Baik (60%-79%)	4 (3.8)
Sederhana (40%-59%)	28 (26.4)
Lemah (39% ke bawah)	69 (65.1)
* missing	5 (4.7)

Tahap Personaliti Responden

Hasil analisis yang dijalankan ke atas ujian personaliti (Penyesuaian Peribadi dan Penyesuaian Sosial) responden mendapati min perkadaran bagi keseluruhan skor pada dimensi Penyesuaian Personaliti ialah 71.0% (s.p 7.9), di mana julat skor adalah di antara 53% hingga 94% (sila rujuk jadual 2), manakala skor setiap sub-skala penyesuaian pula, didapati min perkadaran peribadi responden ialah 71.3% (s.p 7.5), di mana julat skor adalah antara 55% hingga 94.0%, sementara min perkadaran bagi Penyesuaian Sosial pula ialah 70.8% (s.p 9.6), di mana julat skor ialah antara 51% hingga 98%. Keputusan ini menunjukkan bahawa rata-rata personaliti responden ini berada di paras yang agak rendah iaitu di bawah paras skor 75%.

Jadual 2: Min Dan Sisihan Piawai Penyesuaian Peribadi Dan Penyesuaian Sosial

Skala & Sub-skala Personaliti Penyesuaian	Min Perkadaran skor responden (%)	Sisihan Piawai (s.p)
Penyesuaian Peribadi	71.3	7.5
• Kepercayaan diri	70.8	9.4
• Rasa harga diri	70.6	12.5
• Rasa kebebasan diri	69.9	11.4
• Perasaan kekitaan	70.9	12.6
• Tiada kecenderungan penarikan diri	61.9	11.9
• Tiada kecenderungan simptom-simptom kegelisahan	83.4	12.8
Penyesuaian Sosial	70.8	9.6
• Standard sosial	81.4	7.9
• Kemahiran sosial	71.9	10.7
• Tiada kecenderungan sifat-sifat anti-sosial	67.4	12.6
• Perhubungan dengan keluarga	64.0	12.6
• Perhubungan dengan sekolah	69.8	16.9
• Perhubungan dengan komuniti	73.3	10.9
Skor Penyesuaian Personaliti Keseluruhan	71.1	7.9

Analisis pada setiap sub-skala dimensi Penyesuaian Sosial dan Penyesuaian Peribadi telah menunjukkan bahawa min perkadaran bagi skala-skala yang membentuk personaliti kanak-kanak ini hampir sama dan berada pada tahap yang rendah (di bawah 75%), kecuali bagi sub skala ketiadaan kecenderungan simptom kegelisahan (min 83.4% - s.p 12.8) dan standard sosial (min - s.p 7.9). Sebaliknya min bagi sub skala ketiadaan kecenderungan penarikan diri adalah terendah (min 61.9% - s.p. 11.9) yang menunjukkan majoriti daripada responden menghadapi masalah berhadapan dengan orang luar/asing. Ini kemudiannya

diikuti oleh perhubungan kekeluargaan (min 64.0% - s.p 12.6) dan perhubungan dengan pihak sekolah (min 69.8% s.p 16.9) yang negatif. Skor bagi personaliti penyesuaian peribadi responden seperti rasa kepercayaan diri, perasaan harga diri, rasa kebebasan diri dan rasa kekitaan yang diperolehi juga rendah. Nilai min yang rendah jelas menunjukkan bahawa majoriti responden mempunyai masalah dalam beberapa dimensi personaliti mereka.

Tahap Resiliensi Responden

Berdasarkan data yang diperolehi, kajian mendapati min perkadaran bagi resiliensi responden ialah 59.4% (s.p 6.9). Berdasarkan skor ini ternyata tahap resiliensi responden adalah agak rendah iaitu di bawah 61%. Jika diperhatikan secara terperinci nilai min perkadaran setiap sub skala resiliensi seperti yang dikemukakan dalam Jadual 3 berikut, didapati purata min perkadaran resiliensi responden adalah agak rendah kecuali pada sub skala kreativiti dan humor (63.3% - s.p 13.8), diikuti oleh moral (62.9% - s.p 11.2). Kajian juga mendapati rata-rata sub skala resiliensi berada pada paras yang agak rendah terutamanya pada sub-skala celik akal (56.7% - s.p 11.7) dan corak perhubungan (57.1% - s.p 14.1). Ini jelas menggambarkan sifat responden yang sentiasa curiga dan mempunyai interaksi yang kurang mesra dengan orang lain. Skor yang rendah pada sub skala inisiatif diri (57.6% - s.p 12.3) juga menunjukkan bahawa kanak-kanak mangsa penderaan ini kurang atau tiada keinginan dan keupayaan untuk memulakan sesuatu yang baru atau memajukan diri sendiri.

Jadual 3: Min dan Sisihan Piawai bagi Skala Resiliensi

Sub-skala Resiliensi	Min Perkadaran skor responden (%)	Sisihan Piawai (s.p)
Celik akal	56.7	11.7
Sifat berdikari	59.4	11.6
Corak perhubungan	57.1	14.1
Inisiatif Diri	57.6	12.3
Kreatif dan humor	63.3	13.8
Moral	62.9	11.2
Ketabahan diri	59.0	10.4
Skor Resiliensi Keseluruhan	59.4	6.9

Hubungan Personaliti Dengan Resiliensi Responden

Hasil analisis korelasi Pearson menunjukkan bahawa wujud hubungan signifikan yang positif antara personaliti dengan resiliensi ($r=0.48$, $p<0.01$), pada aras keertian 0.01. Ini menunjukkan bahawa kanak-kanak mangsa penderaan

yang mempunyai tahap personaliti yang rendah, cenderung untuk mempunyai tahap resiliensi yang rendah juga. Pendek kata, perubahan dan penurunan dalam personaliti akan juga membawa perubahan dan penurunan kepada perkembangan resiliensi mereka. Hubungan yang signifikan ini juga membawa maksud bahawa dimensi atau elemen personaliti seperti penyesuaian peribadi dan penyesuaian sosial mempunyai perkaitan yang bermakna dengan elemen resiliensi responden seperti corak perhubungan, celik akal, inisiatif diri dan seumpamanya.

Jadual 4: Korelasi Personaliti Dengan Resiliensi Responden

Kenyataan	Resiliensi (r)
Personaliti	0.48**

** p<0.01 * p<0.05

PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

Berdasarkan hasil kajian, dapat dibuat kesimpulan bahawa perkembangan personaliti dan resiliensi kanak-kanak mangsa penderaan adalah agak rendah dan lemah. Hasil analisis ke atas kesemua dimensi atau sub skala personaliti yang diuji telah mendapati, rata-ratanya menunjukkan penyesuaian personaliti responden berada di paras yang rendah terutama sekali pada skala tiada kecenderungan penarikan diri. Dapatan ini jelas menunjukkan bahawa majoriti responden mempunyai masalah untuk berkomunikasi dan berjumpa dengan orang luar yang tidak mereka kenali. Sifat takut dan malu ini lahir daripada tidak ada keyakinan dalam diri mereka. Secara umumnya, daripada analisis deskriptif yang telah dijalankan, didapati sebahagian besar responden berada di paras penyesuaian personaliti yang agak rendah dan ini boleh menimbulkan masalah dalam perkembangan personaliti mereka secara keseluruhan.

Dapatan ini selaras dengan kajian-kajian awal yang telah mendapati bahawa kebanyakan kanak-kanak dianiaya mempunyai tahap personaliti yang rendah dan negatif (Finkelhor 1990; Douglas 1995; Osofsky 1995; Kasmini 1998; Schickedanz et al.1998). Sebahagian besar daripada kanak-kanak mempunyai sikap anti sosial, di samping perhubungan yang lemah dengan orang lain dalam persekitaran mereka. Mereka juga mempunyai sikap kurang percaya dan kurang menghargai diri sendiri. Tahap penyesuaian personaliti yang rendah dalam dimensi kepercayaan diri, rasa harga diri, rasa kebebasan diri dan rasa kekitaan, cenderung untuk saling mempengaruhi antara satu sama lain. Rasa tidak percaya boleh menyebabkan mereka gagal mengatasi masalah dan cabaran yang wujud dalam hidup, lebih-lebih lagi perkara yang di luar pengetahuan dan dugaan mereka. Tanpa bimbingan dan peneguhan daripada ibu bapa, kanak-kanak ini menjadi semakin tertekan dan sekali gus meninggalkan kesan negatif

kepada perkembangan personaliti mereka. Pada masa yang sama kegagalan yang diterima dalam kehidupan seharian memungkinkan kanak-kanak semakin hilang kepercayaan terhadap diri sendiri. Dengan hilangnya kepercayaan ini menyebabkan mereka cenderung untuk tidak menghargai diri sendiri kerana bagi mereka tiada apa-apa lagi dalam diri mereka yang baik dan boleh dibanggakan. Pandangan negatif terhadap kemampuan diri semakin mempengaruhi tindak-tanduk mereka, yang mana secara langsung akan lebih banyak berhadapan dengan situasi kegagalan. Perasaan ini akan bertambah menjejaskan lagi perkembangan personaliti dan masa hadapan mereka.

Hasil kajian ke atas tahap resiliensi responden secara keseluruhan juga adalah agak rendah. Rata-rata min perkadaran bagi sub skala resiliensi adalah rendah terutama sekali pada sub skala celik akal dan corak perhubungan, sementara min pada sub skala kreativiti dan humor, serta moral adalah sebaliknya. Sungguhpun terdapat sub skala resiliensi yang agak tinggi, namun skor pada sub skala yang rendah telah mempengaruhi dan melemahkan resiliensi kanak-kanak ini secara menyeluruh. Secara puratanya, skor yang rendah menunjukkan bahawa tahap resiliensi responden juga rendah. Keadaan ini telah mempengaruhi perlakuan dan keperibadian mereka selanjutnya dalam kehidupan seharian. Tahap resiliensi yang rendah juga menggambarkan tahap personaliti yang rendah dan *vice versa* kerana terdapat elemen tertentu dalam personaliti dan resiliensi ini yang berkait rapat dan mempunyai perhubungan timbal-balik serta mempengaruhi antara satu sama lain. Dapatan ini juga selaras dengan keputusan data-data deskriptif yang menunjukkan secara umum bahawa kedua-dua tahap personaliti dan resiliensi responden adalah rendah.

Menurut Gordon (1996), kanak-kanak yang berresiliensi biasanya mempunyai konsep sendiri dan motivasi diri yang baik kerana mereka mempunyai keyakinan yang kuat terhadap kemampuan diri serta mampu berdikari. Walau bagaimanapun, keadaan yang sebaliknya akan berlaku jika daya ketahanan diri mereka adalah lemah. Pada amnya, kanak-kanak yang mempunyai tahap resiliensi yang tinggi dapat membantu mereka menangani dan mengatasi kesan negatif ekoran daripada pengalaman pahit yang pernah mereka alami. Mereka juga lazimnya mampu mengatasi keperitan dan kesengsaraan lalu serta dapat meneruskan kehidupan seperti kanak-kanak normal yang lain.

Sementara itu, skor min perkadaran yang agak tinggi pada dimensi kreativiti dan humor menunjukkan bahawa sifat-sifat inilah yang telah membantu menghalang kanak-kanak tersebut daripada terus musnah serta mampu mengatasi keperitan dan meneruskan kehidupan dengan lebih ceria. Sifat humor yang ada pada kanak-kanak malang ini sedikit sebanyak telah meringankan beban dalaman dan tekanan emosi yang mereka rasai, dan sebaliknya membantu mereka melihat sesuatu peristiwa atau masalah dengan pandangan yang lebih terbuka dan ceria. Menurut Willier & Smith (1982), setiap kanak-kanak harus mempunyai ciri-ciri kreativiti dan humor ini kerana ia dapat mengurangkan ketegangan dan kebimbangan.

Dalam pada itu, min perkadaran yang rendah pada sub skala resiliensi yang lain telah menyumbang kepada perkembangan resiliensi secara menyeluruh. Kajian di Barat telah membuktikan bahawa kanak-kanak yang tiada/rendah daya ketahanan diri akan berhadapan dengan masa depan yang kelam dan gelap. Kanak-kanak sebegini mudah goyah apabila berhadapan dengan situasi yang memerlukan penglibatan mereka. Mereka juga sering mengalami masalah dalam hidup sehingga menjadikan mereka individu yang sentiasa tertekan dan tidak bermaya menghadapi hari-hari yang mendatang. Kegagalan demi kegagalan yang diterima menjadikan mereka semakin lemah dan akhirnya membentuk personaliti yang negatif. Mereka juga lebih suka menyendiri dan menjauhkan diri daripada orang lain.

Sebagai rumusan, ternyata hubungan positif yang signifikan antara personaliti dengan resiliensi menunjukkan bahawa peningkatan dan perubahan dalam personaliti akan turut mempengaruhi tahap perkembangan resiliensi responden. Kanak-kanak yang mempunyai personaliti yang positif, cenderung untuk mempunyai resiliensi diri yang positif juga dan sebaliknya jika tahap personaliti kanak-kanak tersebut adalah rendah (negatif), maka resiliensi kanak-kanak ini juga turut menjadi rendah. Sehubungan itu, untuk meningkatkan daya ketahanan diri kanak-kanak teraniaya ini, terlebih dahulu pembentukan personaliti mereka haruslah baik dan positif. Perkembangan personaliti yang sihat dan positif akan membentuk konsep sendiri yang positif, yang mana dapat melahirkan individu yang lebih berkeyakinan dan mempunyai persepsi positif tentang diri dan persekitaran mereka. Pandangan yang positif tentang diri dan persekitaran ini pula akan turut meningkatkan tahap resiliensi kerana mereka mempunyai keinginan dan semangat untuk terus hidup dan berjuang bagi meningkatkan kemampuan dan martabat diri. Sifat ingin sentiasa berusaha dan bertindak untuk mencapai sesuatu matlamat ini boleh mendorong mereka ke arah kecemerlangan diri. Justeru itu, kerjasama pelbagai pihak amat diperlukan untuk membantu kanak-kanak malang ini untuk bangun semula dan meneruskan kehidupan dengan lebih dan berjaya. Kanak-kanak ini perlu dibimbing dan diberi kasih sayang, di samping membantu mereka membentuk sahsiah diri yang lebih baik dan stabil. Secara tidak langsung, sahsiah positif akan turut menyumbang kepada daya ketahanan diri yang lebih baik, yang mana membolehkan mereka berhadapan dengan apa jua cabaran yang akan datang.

RUJUKAN

- Barry, F. & Collin, P. 1997. The scope and history of child abuse and neglect. Dalam Garbarino, J It Lckenrode, J. (Eds). *Understanding Abusive Families: An Ecological Approach To Theory And Practice*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers. 26-55.
- Bischoe, B. & Harris, B. 1994. Resiliency Attitudes Scale. Oklahoma: University of Oklahoma

- Black, M. 1991 Longitudinal studies in child maltreatment: Methodological considerations. Dalam Starr, R. & Wolfe, D. (Eds.). *The Effect Of Child Abuse And Neglect: Issues And Research*. New York: Guilford Press.
- Bolger, K, Thomamas, M. & Eckenrode, J. 1997. Disturbance in relationship: Parenting, family development and child maltreatment. Dalam Garbarino, J. & Eckenrode, J. (Eds), *Understanding Abusive Families: An Ecological Approach To Theory And Practice*, San Francisco: Jessey-Bass Publishers. 86-98
- Douglass, B. 1995. Dealing with child abuse isn't easy. Dalam Todd, C. (Ed). *Family Childcare Connections*. 5(1). Urbana-Campaign, IL: Univ of Illinois Cooperative Extension Service.
- Finkelhor, D. 1990. Early and long-term effects of child sexual abuse: An update. *Professional Psychology: Research and Practice*. 21(5): 325-30
- Gordon, K.A. 1996. Resilient Hispanic youth's self-concept and motivational patterns. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*. 18 (1). P 63.
- Jabatan Kebajikan Masyarakat, 1991. Laporan Tahunan. Jabatan Kebajikan Masyarakat. Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat. Malaysia.
- Jabatan Kebajikan Masyarakat, 1993. Laporan Tahunan. Jabatan Kebajikan Masyarakat. Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat. Malaysia.
- Jabatan Kebajikan Masyarakat, 1997. Laporan Tahunan, Jabatan Kebajikan Masyarakat. Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat. Malaysia.
- Jabatan Kebajikan Masyarakat, 1998. Laporan Tahunan. Jabatan Kebajikan Masyarakat. Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat. Malaysia.
- Jabatan Kebajikan Masyarakat, 1999. Laporan Tahunan. Jabatan Kebajikan Masyarakat. Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat. Malaysia .
- Jabatan Kebajikan Masyarakat. 2000. Laporan Tahunan. Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat. Jabatan Kebajikan Jabatan Kebajikan Masyarakat. Malaysia.
- Jabatan Kebajikan Masyarakat. 2002. Laporan Tahunan. Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat.

- Jabatan Kebajikan Masyarakat. 2003. Laporan Tahunan. Jabatan Kebajikan Masyarakat. Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat. Malaysia
- Kasmini K. 1993. *Memahami Jiwa Kanak-Kanak*. Kafarina Holdings Sdn. Bhd
- Kasmini K. 1998. *Penderaan Emosi Kanak-Kanak: Trauma Tersetindung*. Bangi: Penerbitan Universiti Kebangsaan Malaysia
- Kolka, D.J. 1992. The characteristics of child victims of physical violence. *Journal of Interpersonal Violence*. 7: 244-276.
- Leehan, J. & Wilson L. 1985. *Grown-Up Abused Children*. Spingfield, IL: Charles C.
- Osofsky, J. 1995. The effects of exposure to violence on young children. *American Psychologist*. 50 (9): 1-7.
- Schickedanz, J., Schickedanz, D., Forsyth, P. & Forsyth, G. 1998. *Understanding Children And Adolescents*. MA: Allyn & Bacon.
- Thorpe, L.P., Clark, W.W. & Tiegs, LW. 1953. *California Test of Personality*. California: CTB/McGraw-Hill.
- Vondra, J. & Toth, L. 1989. Ecological perspectives on child maltreatment: research and intervention. Dalam Pardeck, J.T. (Ed) *Child Abuse And Neglect: Theory, Research And Practice*. US: Gordon & Breach Science Publishers.
- Werner, L & Smith, R. 1982. *Vulnerable But Invincible: A Longitudinal Study Of Resilient Children And Youth*, New York: McGraw-Hill.